

Cvrm, Savinja; V osrčju pod dvatisočaki se rodi komaj opazen studenček (Simon Zupan)

3. Marija Stanonik, *Iz kaosa kozmos; 8 pesnijo proti okupatorju* (Stane Granda).

Ivanka Zajc-Cizelj

Eva Kocuvan, Egipčanska knjiga živih, Modrijan, Ljubljana 1997, 84 strani

"Knjiga Eve Kocuvan zajema faraonski Egipt z njegovimi zgodovinskimi, družbenimi, verskimi in kulturnimi vsebinami. Poseben poudarek je na socio-ekonomskem življenju faraonskega Egipta, delo pa dovolj obširno obravnava tudi religijo. Dobro izbrane ilustracije so sestavni del knjige in ne samo spremljajo k tekstu. Delo je skrbno in premišljeno komponirano in primerno za višje razrede osnovne in srednje šole. Marsikateri podatek pa bi bil lahko nov tudi za vsakega bralca." Tako o knjigi, ki je bila v četrtek, 16. oktobra 1997, predstavljena v prostorih Narodnega muzeja prof. dr. Jože Kastelic.

Avtorica premišljeno vodi bralca od poglavja do poglavja in ga na poljuden ter prijeten način seznanja z zgodovino Egipta v času faraonov. Spregovori o vladarjih, koledarju, živalstvu, rastlinstvu, veri, umetnosti, gospodarstvu in obrti, skratka, nazorno predstavi življenje, ki se je odvijalo pred davnimi tisočletji ob Nilu.

Delo se deli na sedem poglavij: Preglednica vladarskih dinastij, Zemljevid Egipta, Nekaj o Egiptu, hieroglifih in egiptologih, Egipčanska mitologija, Mesto živih, Tebe in Mesto mrtvih. Poglavjem o Egiptu v času faraonov sledi slovar neznanih besed in zaključno poglavje Egipt in njegova večnost Jožeta Kastelica.

Knjiga Eve Kocuvan obravnava obdobje, ko je v Egiptu vladalo več kot sto sedemdeset faraonov. Omenjeni so le najpomembnejši, in sicer tisti, ki so s svojimi dejanji najvidneje zaznamovali čas, v katerem so vladali.

Egipčani so šteli leta tako, da so začeli z novim štetjem vsakič, ko je zavladal nov faraon. Leto so razdelili na 365 dni, t.j. na dvanajst mesecev s po tridesetimi dnevi in dodatnimi petimi dnevi. Noč in dan so razdelili na 24 ur, le da so hile dnevne ure poleti daljše kot pozimi, zato ker so hile takrat nočne daljše.

Naključna najdba kamnite plošče v Nilovi delti v Rozeti z napisi v hieroglifski, demotski in grški pisavi ter razvozanje staroegipčanskih pismenk sta privedla do začetka moderne egiptologije, vede, ki zajema staroegipčansko zgodovino, arheologijo, sociologijo, geografijo, jezikoslovje in literarno zgodovino ter religijo.

Poglavja, ki sledijo zgoraj omenjenim, natančno obravnavajo geografske značilnosti Spodnjega in

Zgornjega Egipta, mite in verovanja ter način vsakdanjega življenja. Posebno pozornost avtorica posveča Teban, prestolnici takratne nove države, ki jo je Nil razdelil na dve polovici, in sicer na desni vzhodni del, tako imenovano mesto živih in na levi zahodni breg, mesto mrtvih. Slednjega so ustvarili ljudje, ki so si zelo slikovito predstavljali življenje po smrti, ga radostno pričakovali in se nanj pripravljali. Znali so uživati življenje, hkrati pa upali, da bo tako tudi v onostranstvu. Zato so duši, ki naj bi se nahajala v telesu umrlega, želeli zagotoviti trajno prebivališče. V ta namen so telesa umrlih mumificirali in jih shranili v zidanih grobnicah.

Tekst je popestren s številnimi zanimivostmi in informacijami o literaturi, ki je prevedena v slovenščino. Omenjeni so prevodi, in sicer Herodotovega dela (Anton Sovre), finskega pisatelja o življenju Egipčana Sinuhe (M. B.), romana o Nilu (Jože Kastelic), Elmatona, Himna sončnemu božanstvu (Gregor Strniša), itd.

Veda o Egiptu-egiptologija (celo egiptomanija) pa je pustila sledi tudi pri nas, kot na primer sobo na Snežniku, zbirko v Pokrajinskem muzeju na Ptuj, ki jo je prispeval ustanovitelj muzeja Franc Ferik, v Narodnem muzeju v Ljubljani pa zbirko predmetov Antona Lavrina iz Vipave, avstrijskega generalnega konzula v Egiptu. V Vipavi je v stari šoli razstava o Lavrinu, na tankajšnjem pokopališču pa sta dva egiptovska sarkofaga iz njegove zapuščine.

Reka Nil je imela poseben pomen, častili so jo celo kot božanstvo. Ohladovala ni le celotne doline, ampak vso državo in burila domišljijo tudi tistini, ki niso bili odvisni od njenega delovanja. Tako so o njej pisali mnogi pisatelji in pesniki, med njimi tudi naši, Anton Aškerc, France Prešeren in drugi.

Besedilo knjige je ilustrirano s slikami angleškega popotnika in slikarja Davida Robertsa (1796-1864). Med tekstom pa ne manjka fotografij, zemljevidov, risb, ki žele biti podobni hieroglifom, še in še bi našli zanimivosti, izstopajo pa tiste, ki jih je avtorica izpostavila v rjavi obrobi.

V zadnjem poglavju je podal sklepno misel o Egiptu in njegovi večnosti Jože Kastelic.

Strakovno oceno prepuščam bolj kompetentnim. Želela bi poudariti le, da je prav tovrstna knjiga še vedno eno izmed najbolj primernih sredstev za izobraževanje mladega bralca. Vzgoja bodočega razgledanega, izkušenega obiskovalca in ljubitelja preteklosti in sedanjosti je ena od najpomembnejših nalog muzejev, arhivov in nekaterih podobnih ustanov. Zato menim, da bi bilo koristno, če bi tudi arhivisti poskušali na podoben način prikazati svoje arhive in arhivsko gradivo, ki ga hranijo, na bolj poljuden in privlačen način tako, da bi ga približali najširšemu krogu bralcev (obiskovalcev, uporabnikov), ne glede na starost in izobrazbo.

Suša Serče